

tekst & foto's: CLAARTJE VAN ANDEL

DE FIRMA AGTERBERG WERD DIT JAAR WERELD-NIEUWS VANWEGE DE AANLEG VAN DE GEHEEL VERNIEUWDE 'HEILIGE' BODEM VAN AKEN DIE DE EXTREME REGENVAL TIJDENS DE WEG DOORSTOND. WAAR BODEMSPECIALIST AGTERBERG DE PERS MINDER MEE HAALT, ZIJN DE MANEGEBODEMS VOOR PARTICULIEREN. "TOCH STAAT DE PARTICULIERE MARKT BIJ ONS VOOROP. ZELFS DE GROTERE RIJHALLEN EN MANEGE-BEDRIJVEN GAAN MEER EN MEER VOOR ONS KIEZEN", VERTELT TON AGTERBERG. HIJ VERTELT HOE ZIJN FAMILIE-BEDRIJF TOT OP DE BODEM GAAT MET HET AANLEGGEN VAN BODEMS.

AGTERBERG GAAT

Indertijd begon vader Agterberg in Groenekan bij Utrecht met een klein scharenploegje bij een boer. Nu werken er drie medewerkers alleen al aan de logistiek van de firma Agterberg. Dagelijks plannen zij zo'n 200 mensen met bijbehorend materieel in bij alle diverse werkzaamheden van de Agterberg bedrijven. Agterberg Bedrijven heeft een vierkoppige directie. Albert Agterberg is als directeur speciaal belast met calculaties, Frank Agterberg is algemeen directeur, Kees Haaksman eveneens en Ton Agterberg is eigenlijk sinds 1988 helemaal verweven met de paardensportbodems. Zus Petra werkt eveneens in het bedrijf. Broer Ben is met zijn vrouw Conny van Lingen zijn eigen weg gegaan met bodems (De Grondslag) en manege Midland.

Het aannemingsbedrijf Agterberg is gespecialiseerd in grond-, weg- en waterbouw, grootgroenvoorziening en cultuurtechnische werken. Er is expertise op het gebied van sportaccommodaties en natuurgras. Iedereen weet inmiddels wel dat de aanleg van paardensportbodems bij Agterberg een internationaal erkend specialisme is. Geen wonder dat er door de diversiteit en de grootte heel wat te plannen valt! Ton Agterberg: "Dat is juist ons sterke punt! We hebben de machines en de mensen. Is er ergens een calamiteit, dan kunnen we bijna altijd snel met veel man ter plekke zijn. Vanavond kunnen we honderd man ergens hebben. Mét materiaal. Dat is ook de trots van de jongens, die flexibiliteit en het zich betrokken voelen bij het werk. We doen het echt samen. Het zijn machines, maar het is mensenwerk."

HET JAAR ROND

Aanleg en onderhoud van sportvelden, gemeentelijk groenonderhoud, particuliere tuinen, groenrecycling, 's winters strooien en schuiven en werken met acht handploegen voor het sneeuwvrij houden van trappen, bushokjes en ziekenhuizen, voor elke tijd van het jaar is er een bezigheid.

Ton Agterberg: "We hebben 170 man in vaste dienst. Een seizoensplanning is daarom erg belangrijk. De herfst is laat dit jaar. Eigenlijk moeten we nog een beetje maaien en kunnen de machines nog niet schoon, maar ook het blad ruimen is uiteraard volop bezig. Na

Ton Agterberg laat zien wat er ontstaat: de geofibermix.

sportbodems. “De particuliere bodems staan bij ons voorop”, zegt Ton. “De concoursen zoals het Gouden Ei in Barneveld, zometeen Maastricht en Hengelo, de Hengstenkeuring en Zwolle kunnen wij eigenlijk doen juist omdat we daarnaast de particulieren hebben.” De allereerste buitenrijbaan legde Agterberg aan bij de familie Van der Linde in Baambrugge. Van zand en houtchips, vroeger een heel modern mengsel. De eerste binnenbodem

ONDERHOUD

Een goede bodem staat en valt bij goed onderhoud. “Egaliseren en schoonhouden”, zegt Ton. Een rijbaan moet geregeld geëgaliseerd worden met trekker en sleep, zodat regenwater weg kan zakken en er geen plassen ontstaan. Schoonhouden betekent mest verwijderen uit de bak. Roestwater van slecht onderhouden of verkeerde drainage kan ook voor problemen zorgen. Door roest zakt het water niet meer weg.

TOT OP DE BODEM

het blad ruimen moeten de zoutstrooiers al weer klaar staan. De eerste nachtvorst is al geweest...”

Bij de Agterberg bedrijven hoort ook het ‘grootgroen’-bedrijf Maarssen Groen en Groenewegen voor particuliere tuinen. Vanwege de grote hoeveelheid werk in het groen, heeft Agterberg een eigen groenrecycling bedrijf voor het zagen, vermalen en composteren van het afval in het leven geroepen. “Een nette oplossing en het bedruipt zichzelf”, zegt Ton tevreden.

Zelfredzaamheid staat hoog in het vaandel bij Agterberg. Eigen medewerkers houden zich met de volledige machinerie bezig. Met het onderhoud, met reparatie, met voorraadbeheer voor onderdelen, met schoonmaak. Bij de loodsen met opslag van al het materieel is zelfs een eigen benzinepomp!

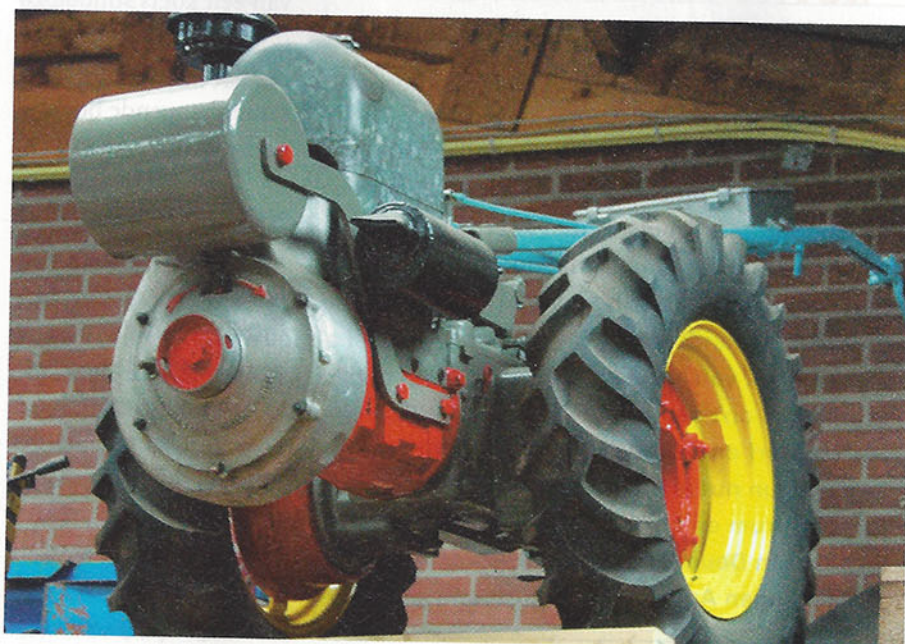
Om een soortgelijke reden als het bedrijf Groenrecycling in het leven werd geroepen en om niet afhankelijk te zijn van derden, heeft Agterberg ook een eigen zand- en grindhandel, Lekzicht, in bedrijf genomen. De groothandel bij Hagestein belevt ook anderen. In elk geval is Agterberg nu altijd verzekerd van hetzelfde witte zand uit dezelfde groeve in Limburg. En daarmee is de overstap naar de paardensport gemaakt.

PAARDENSPORT

Paardenmensen kennen de naam Agterberg niet van het grondwerk en het groen, maar van de paarden-

was een bodem van leem, voor de Hengstenkeuring, toen nog in de Veemarkthallen in Utrecht. Bij de eerste Jumping Indoor Maastricht legde Agterberg ook een lemen bodem neer. Daar vloeiende in 1988 de opdracht van Jumping Amsterdam uit voort om de slechte bodem in één nacht te vervangen. “Dat vergeet ik nooit meer”, zegt Ton Agterberg. “Ik heb het aangenomen en

Zo begon het: de allereerste scharenploeg van vader Agterberg... Nu staat hij opgepoetst en geschilderd op tentoonstellingen.

iedereen dacht dat we het nóóit zouden redden. Mijn vader lag in het ziekenhuis. Die is de volgende dag met infuus en al komen kijken hoe we het hadden klaar gespeeld en hoe de sport kon doorgaan!"

Met die stunt was de naam van Agterberg gevestigd. Maar het vergaren van de kennis over bodems was nog lang niet klaar en afgerond. Ton Agterberg: "Als je denkt dat je het weet, kun je beter ophouden. Alles is in ontwikkeling. Met kleding komen er toch ook steeds nog nieuwe materialen? Paardenwagens worden toch ook nog beter? Met net andere vering, een ander systeem? De sport ontwikkelt zich verder, alles wordt beter. Als makers van een bodem voor die betere paarden, moet je dus ook blijven nadenken."

Zo kunnen houtchips voor buitenrijbanen echt niet meer. "Ook niet in de drogere gebieden van Nederland, waar houtchips minder snel verrotten. Het is nu kunststof, dat stoft niet en het verteert niet", zegt Ton Agterberg. Voor binnenbodems wordt geen leem meer gebruikt. "Ook dat is te moeilijk in een standaardkwaliteit te houden. De basis is nu wit zand. Alleen voor de discipline reining wordt nog leem gebruikt, met plakzand erop om rechtdoor te kunnen glijden bij de sliding stops."

Net als in de sport en in de fokkerij, deed ook in de bodems de specialisatie zijn intrede.

Ton Agterberg: "Een dressuurbodem moet veerkracht hebben, mag niet diepgaand zijn en niet stroef, moet waterpas en vlak zijn en mag ietsje rollen. Een springbodem is uiteraard evenmin glad, maar is vaster dan een dressuurbodem, met vooral goede afzet- en landingsmogelijkheden die niet meteen de hele structuur uit de bodem slaan. Een bodem voor mensen lijkt

bijna verhard. De wielen van een koets snijden zo scherp in het zand, dat je echt een harde, vast samenhangende bodem nodig hebt."

HET PROCES

De firma Agterberg heeft een eigen menginstallatie in Vianen gemaakt om de top laag van de Agterbergbodem te mengen in de juiste verhoudingen. De menginstallatie draait in principe vijf dagen in de week. Het witte zand wordt gemengd met de

kunststof fiber en geopad, rest randjes van dakbedekking, dat dient als stabilisator. Er is 100 kuub nodig voor een rijbaan van 20 bij 40 meter en 144 kuub voor een 20 bij 60 meter rijbaan.

Als er iemand belt voor de aanleg van een buitenmanege, gaat Ton Agterberg in principe altijd zelf eerst kijken naar de grondomstandigheden, de omgeving en de afwatering. Dan doet hij een prijsopgaaf, die varieert van € 20,- tot € 24,- per m² voor de hele bodem met drainage, maar exclusief omheining en beregening. "Ook verlichting doe ik liever niet. Een plaatselijke elektricien is daar veel handiger in dan ik. Alleen een grondkabel meenemen met de drainage is natuurlijk een kleine moeite", zegt Ton.

Ton Agterberg legt een bodem in principe op de bestaande grond. Uitgraven is eigenlijk nooit nodig. Op de grond wordt eerst een laag van vijf centimeter drainagezand inclusief vulling met drainagesleuven gelegd, drie meter uit elkaar. Daar bovenop komt een laag puingranulaat van tien centimeter, dan een laagje van drie centimeter heel fijn gemaakte lavasteen, lavolith. Dan gaat daar overheen de tien centimeter top laag 'geofibremix' dat zelf gemengd is in Vianen. Een bodem van 36 centimeter los aangebracht, krijgt na aanstampen

NOVITEITEN

Het nieuwe hoofdstadion in Aken is door Agterberg op een grote opvangbak voor extreme regenval gelegd. Ton Agterberg: "De opvangbak was 40 cm diep en die stond tijdens de WEG op een gegeven moment door de langdurige extreme regenval zelfs vol. Wat was ik blij dat we die bak hadden aangelegd! Maar geknepen heb ik hem wel..."
Ervaring met andere sportvelden met bodems met een mix van natuurgras en kunstgras kwam ook van pas in Aken. Fibreturf, Fibretopturf en de speciale bodem Grassmaster hebben hun nut al bewezen op het KNVB Sportcentrum en bij het trainingscomplex van PSV. Ook in Deurne en op het KNHS centrum Ermelo liggen Agterberg bodems.

Pieter Waaijer

Zandaanvoer geschiedt via de Lek bij de eigen zand- en grindhandel Lekzicht bij Hagestein, met zicht op Everdingen.

Het geheim van Agterberg: de zelf ontwikkelde mengmachine.

een hoogte van nog zo'n 23 centimeter.

Ton Agterberg: "Voor de richting van de drainagebuizen over de lengte of breedte van de rijbaan is het belangrijk te zien waar een sloot loopt. Als er helemaal geen sloot is, moet er een bron geslagen worden. Ook berekening wordt in principe op zo'n bron aangesloten of op een voorraadvat water in een tank in de grond." Per plaats in Nederland kunnen de gemeentelijke bepalingen verschillen voor de aanleg van een buitenbak.

Ton Agterberg: "Bij sommige gemeentes is er alleen een meldingsplicht, andere vragen wel om officiële vergunningen. Wij kunnen daar eventueel mee helpen, maar gaan er in principe vanuit dat een particulier dat zelf regelt met zijn gemeente voor hij bij ons komt met een opdracht."

Ton Agterberg kan zijn ruitervaring als oud-Utrechts kampioen met Majesteit nog steeds goed gebruiken, al heeft hij nu geen tijd meer om in het zadel te klimmen. Dat laat hij aan zijn vrouw Antoinette over, die een paardenbedrijf heeft. "Ik spreek nog steeds dezelfde taal, dat is makkelijk! Ik kan nu alleen niet meer zo luchthartig doen over de 'mikfoutjes' zoals ik die vroeger in een Z-parcours wel eens maakte. Nu zijn mikfoutjes een stuk duurder!"

Agterberg haalde dit jaar de Duitse televisie vanwege een stunt voor de fameuze Brandenburger Tur in Berlijn. Er werd vijf dagen gewerkt voor een bodem die anderhalf uur gebruikt werd door de Duitse deelnemers aan de Wereldruiterspelen te Aken. "Een complete stunt en iets wat we niet konden oefenen. Zonder draaiboek met veegmachines, matten, bielzen, álles, daar een bodem neerleggen. Alle wegen waren voor ons afgesloten! Zoiets maak je niet meer mee...."